

Egyesületi hírek

1972. február 18-án rendeztük meg a VOLGA SZÁLLÓBAN a 12. Záróülést, melyet a szokásos Baráti Találkozóval zártunk.

A 12. Záróülés napirendje:

Bese Vilmos: Elnöki megnyitó

Czeplédi István: Beszámoló az 1971. évi munkáról, valamint az 1972. évi munkaterv.

Az Eötvös Loránd Emlékérem átadása.

Emléklapok átadása

Ajándékok, jutalmak kiosztása.

Czeplédi István főtitkár beszámolója után a szakosztályok, vidéki csoportok, bizottságok vezetői kiegészítő tájékoztatást adtak az elmúlt időszak munkájáról, illetve az 1972. évi munkatervről.

Az 1972. évben az Eötvös Loránd Emlékérem Bizottság javaslatára

DR. KILCZER GYULA tagtársunknak ítelték oda az emlékérmeket az alábbi indokolás alapján:

H a t á r o z a t

DR. KILCZER GYULA tiszteleti tag Eötvös Loránd Emlékéremmel való kitüntetésére:

Az Eötvös Loránd Emlékérem Bizottságot az Országos Elnökség 1971. június 10-i ülése választotta meg.

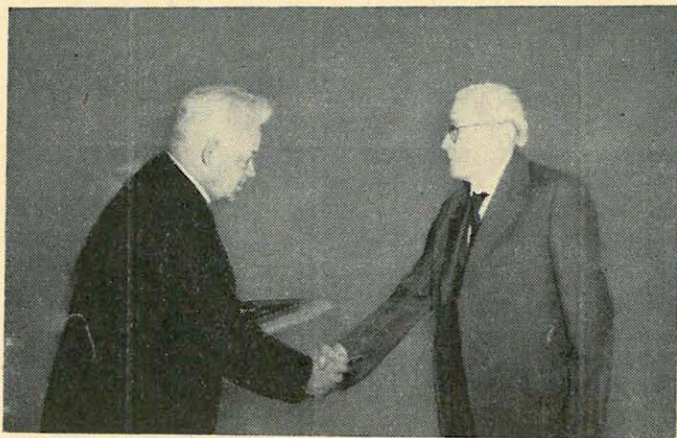
A Bizottság 1971. augusztus, majd szeptember hónapban tartotta üléseit.

A Bizottság elnöke: *dr. Tárczy-Hornoch Antal* (E. L. Emlékérmes)

Titkára: *dr. Barta György* (E. L. Emlékérmes)

Tagjai: *dr. Adám Antal, dr. Barlai Zoltán, dr. Csókás János, dr. Müller Pál, dr. Tolmár Gyula* tagtársak.

A lehetőségek mérlegelése után a Bizottság egyhangúlag javasolta „Élete munkásságáért” DR. KILCZER GYULA tiszteleti tagot a műszaki tudományok doktorát az Eötvös Loránd Emlékéremmel való kitüntetésre.

Részletes indoklás:

„Kilczer Gyula geofizikus működése során a szeizmika és a földmágnesség területén dolgozott. Széleskörű pedagógiai ismereteit az 50-es évek technikus képző tanfolyamain és a fiatal geofizikusok munkába állításakor nagy sikerrel alkalmazta.

A szeizmikus osztályon a mérések kiértékelésére fontos új szempontokat vezetett be és munkássága alapvetően elősegítette ennek a gazdasági és elvi szempontból fontos kutatási ágának a fejlesztését.

Nyugdíjba vonulása után mélyen szántó vizsgálatokkal rámutatott a geofizika számos területén alkalmazott Gauss-féle gömbfüggvény-sorfejtés elvi korlátaira. A matematikai szempontból kifogástalan Gauss-módszer ugyanis heterogén multipólusok összegeként állítja elő a vizsgált erőteret. Fizikus gondolkodásunk és a természeti valóság azonban megköveteli, hogy a megközelítésre alkalmazott multipólusok sorozata koherens legyen.

Kilczer Gyula nemcsak rámutatott a Gauss gömbfüggvény alkalmazásának elvi korlátaira, hanem megadta dolgozatában a megoldást is. Az 1945-ös földmágneses teret megközelítette a saját maga által alkotott koherens multipólus sorral és tárgyalta a két megközelítési módszer különbségeit. Ezzel nemzetközi fontosságú tudományos eredményt ért el.

Magasfokú szellemi munkájával elnyerte a tudományok doktora fokozatot. Kivételes példájával megmutatta az egész magyar geofizikus társadalomnak, hogy magasfokú eredményes szellemi munkát minden életkorban lehet végezni. Budapest, 1972. II. 2.

A javaslatot előterjesztette:

dr. Barta György E. L. Emlékérmes,
az Eötvös Emlékérem Bizottság titkára.

Egyesületi emléklapot kaptak:

Bádonyi Géza (Bp.)

Masszi Dénes (Pécs)

Szamos Géza (Bp.)

Bese Vilmos elnök jutalmat, illetve ajándékot nyújtott át egyesületi összekötőknek, vidéki csoportok vezetőinek, valamint a központi nagyobb rendezvények szervezési munkáiban – különös tekintettel a XVI. Szimpózium szervezési munkáiban – résztvevő tagtársaknak társadalmi munkáik elismeréseként az Egyesület szerény lehetőségeinek figyelembe vételével, az alábbi tagtársaknak: *Aczél Etelka, Bádonyi Géza, Bencze Pál, Deres János, Deézi Ferencné, Divéky Adorján., Egerszegi Pál, Elek István, Hartner Mihály, Horváth Ferenc, Hursán László, Kilczér Gyula, Kiss Bertalan, Lendvay Károly, Masszi Dénes, Meskó Attila, Neyer Karola, Németh Lajos, Rózsási Győző, Stegena Lajos, Szabó Klára, Szamos Géza, Szemerédy Pálné, Tóth Géza, Varga Géza, Verő József, Wallner Ákos, Zelei András, Zsitvay Szilárd.*

A 12. Záróülésen 98 fő vett részt – a családtagjaikkal együtt – Záróülés után a Baráti Vacsorán, mintegy 100 fő volt jelen. |

U. Gy.-né

1972. április 20-án a Magyar Geofizikusok Egyesülete Automatizálási és Információfeldolgozási Bizottsága ankétot tartott a „Geofizikában alkalmazott hazai számítógépek” címén.

A résztvevők tájékoztatást kaptak az OKGT Geofizikai Kutatási Üzemében működő, elsősorban szeizmikus adatfeldolgozásra kifejlesztett amerikai számítógépekről, az Eötvös Loránd Geofizikai Intézetben üzemelő nagy memóriakapacitású és multiprogramozható univerzális szovjet számítógépről a MTA Számítóközpontjának nagy sebességű CDC-3300-as számítógépről és a soproni Geofizikai és Geodéziai Intézetnél működő kis kapacitású, elsősorban kutatási célokat szolgáló HP 2114 B számítógépről.

Az előadók a gépismertetésen kívül kitértek a geofizikai célú programok algoritmusainak ismertetésére is.

A délelőtti gépismertetések délután vitaülés követte, amelyen igen sokan szóltak hozzá; az országban dolgozó összes geofizikai intézmény vezetője, valamint geofizikát alkalmazó vállalatok l építési kifejtették problémáikat, jövő terveiket, ezzel is bizonyítva, hogy a számítógépek alkalmazása már jelenleg is forradalmi változást okoz a magyar geofizikai kutatásban, pedig még csak a kezdeti lépéseket tették meg.

Az ankét résztvevői megállapították, hogy a jövőben a legnagyobb súlyt a különböző számítógépes feldolgozás összehangolására helyezik.

Z. S. L.

W. A. HEISKANEN

tudományos dolgozatainak válogatott bibliográfiája.

Az izosztázia és a kéregszerkezeti kutatás világhírű tudósának, a Finn Geodéziai Kutató Intézet egykori igazgatójának, a Nemzetközi Izosztatikus Intézet alapító igazgatójának, a helsinki és az ohioi (USA, Columbus) egyetem professzorának, Egyesületünk tiszteletbeli tagjának tudományos dolgozataiból készült bibliográfiai válogatás.

1921.

1. Über den Einfluss der Gezeiten auf die säkuläre Acceleration des Mondes = An. Acad. Sci. Fennicae, Ser. A. XVIII. (2) pp. 1 – 84, 2 Karten, Helsinki.

1924.

2. Die Beobachtungsergebnisse der südfinnischen Triangulation in den Jahren 1920 – 1923 = Helsinki, pp. 1 – 235.
3. Topographisch – isostatische Reduktion der Lotabweichungen an den Dreieckspunkten der südfinnischen Dreiecksreihe = Helsinki. In: 1. pp. 219 – 231.
4. Untersuchungen über Schwerkraft und Isostasie = Helsinki pp. 1 – 96; 1 Karte. (Angolra fordította V. Pells, Survey of India, 1928.)

1925.

5. Die Airysche isostatische Hypothese und die Schwere messung = Zeitschr. f. Geophysik I: 6.

1926.

6. Schwerkraft und isostatische Kompensation in Norwegen = Helsinki, pp. 1 – 33, 1 Karte.
7. Die Erddimension nach den europäischen Gradmessungen = Helsinki, pp. 1 – 26.
8. Zur isostatischen Kompensation der Randsenkungen der Kettengebirge = Geolog. Rundschau B. XVII. Heft. I.
9. Über die Erddimensionen = Vierteljahrsschrift der Astronom. Ges. 61 : 3 – 4.

1927.

10. Die Erdkrustendicke nach den Schwereanomalien = Zeitschr. f. Geophys. II : 5.
11. Schwerkraft und isostatische Kompensation in Japan = Zeitschr. f. Geophys. III : 5.

1928.

12. Ist die Erde ein dreiaxiges Ellipsoid? = Gerlands Beitr. B. XIX. Heft 4. pp. 356 – 377.

1929.

13. Die isostatische Reduktion und die Erddimensionen = Astronom. Nachr. B. p. 237.
14. Die Beobachtungsergebnisse der Triangulationen in den Jahren 1926 – 1928 = Helsinki, pp. 1 – 139; 1 Karte.
15. Die Basis Maaninka und ihr Vergrößerungsnetz = In: 13. pp. 81 – 114.
16. Über die Elliptizität des Erdäquators = Helsinki, pp. 1 – 18.

1930.

17. Die Undulationen des Geoids und die Schwereanomalien = Gerlands Beitr. Bd. 26.

1939.

18. Finnisches Geodätisches Institut 1918 – 1938 = Helsinki, pp. 1 – 126; 2 Karten.
19. Professor Ilmari Bonsdorff 60 Jahr = In: 17, pp. 7 – 14.
20. Isostatic investigations of the Geodetic Institute = In: 17, pp., 101 – 110.
21. On the isostatic equilibrium of the earth's crust = Proc. of the 6th Pacific Science Congress, I. pp. 165 – 173, Berkeley 1939.
22. Catalogue of the isostatically reduced gravity stations = Publ. Isost. Inst. No 5, Helsinki 1939.
23. Report on Isostasy for the Washington Assembly of the IUGG, 1939.

1941.

24. Das isostatische Gleichgewicht der Erdkruste = Beszámoló a MÁFI vitaüléseiről I. (német nyelvű kt.) Budapest, pp. 1 – 16. 2. Abb.
25. Über die Struktur und Figur der Erde = Gerlands Beitr. B. 57. pp. 132 – 170.
26. (With E. Niskanen): World maps for the indirect effect of the undulations of the geoid on gravity anomalies: Publ. Isost. Inst. No 7, Helsinki 1941.

27. On the Figure and structure of the Earth: Publ. Isost. Inst. No 8, Helsinki 1941.
28. Über die finnischen Arbeiten zum Problem der Isostasie = Geolog. Rundschau, B. 32, pp. 563–574, 1941.
- 1944.
29. Die Schwereanomalien auf den Japanischen Inseln und östlich derselben = Tätigkeit d. BGK 1942–43, Helsinki 1944.
- 1945.
30. The gravity anomalies on the Japanese Islands and in the waters east of them = Publ. Isost. Inst. No 15, Helsinki 1945.
- 1947.
31. A Contribution of the Isostatic Institute, Helsinki, to the Adjustment of the European Triangulation = Bull. géod. N. S.
- 1948.
32. On the geoid study of the International Isostatic Institute Bull. géod. N. S. No 7, pp. 50–54, 1948.
- 1949.
33. (With I. Sala) The topographic-isostatic reduction of gravity anomalies by the aid of small scale maps = Publ. Isost. Inst. No 21, Helsinki 1949.
34. On the determination of the geoid = Activities of the Fin. Geod. Inst. until 1949. Helsinki, pp. 45–54.
- 1950.
35. General Report on Isostasy for the General Assembly of the IUGG, Oslo, Part II.
36. Isostatic Studies in various countries = Bull. Géod. N. S. No 17, pp. 235–244, 1950.
37. On the isostatic structure of the earth's crust = Publ. Isost. Inst. No 24, Helsinki 1950.
38. La figure de la terre = Bollettino di Geodesia No 2, pp. 161–166, 1950.
39. L'importanza scientifica delle anomalie gravimetriche = Bollettino di Geodesia No 2, pp. 166–171, 1950.
40. The practical significance of the geoid determinations = Geof. pura e appl. XVIII, 1950.
41. The Finnish 864 m-long Nummela standard base line measured with Väisälä light interference comparator. = Bull. géod. N. S. No 17, pp. 294–298, 1950.
42. Obituary (Nekrolog): Professor Toivo Ilmari Bonsdorff = Bull. géod. N. S. No 19, pp. 98–103, 1951.
- 1951.
43. Report on Isostasy for the General Assembly of the IUGG, Brussels, 1951.
44. On the world geodetic system = Veröff. d. Finn. Geod. Inst. 39, pp. 1–25, Helsinki.
- 44/a Ugyanez: Publ. 25. Isostatic Inst. IAG. Helsinki.
- 44/b Ugyanez: Publ. 1. Inst. Geodesy, Photogrammetry,
Cartography, Columbus, Ohio; Intern. Hydrogr. Rec. pp. 1–25, Ohio, 1953.
- 1952.
45. On the Geodetic Control Systems = Geofiz. pura e appl. 22.
46. Les déterminations de géoïde par les anomalies de la pesanteur = Isostasie. Tr. d. AIG, Tome 17, 1952.
- 1953.
47. The Geophysical Applications of Gravity Anomalies = Trans. Amer. Geophys. Union, Vol. 34, No 1, 1953.
48. Isostatic reductions of the gravity anomalies by the aid of high-speed computing machines. = Publ. Isost. No 28, Helsinki 1953.
- 1954.
49. Relative Significance of the different Methods of Modern Geodesy = Trans. Amer. Geophys. Union, Vol. 35, No 6, 1954.
50. Report on Isostasy for the Rome Assembly of the IUGG, 1954.
- 1955.
51. Intercontinental Connection of Geodetic Systems = Intern. Hydrographical Review, May, pp. 3–18, 1955.
- 1956.
52. Gravity and Geodesy = Journ. Geophys. Research, Vol. 61, No 2, pp. 381–383, 1956.
53. (*U. A. Uotila-val*): Gravity Survey of the State of Ohio = Publ. No 6, of Inst. Geod. Photogr. Cartogr., Ohio State University, Columbus 1956.
- 1957.
54. The Columbus Geoid = Trans. Amer. Geophys. Union, Vol. 38, No. 6., pp. 824–848, 1957.

55. Report on Isostasy for the Assembly of IUGG, Toronto. 1957.
56. Activity of the Isostatic Institute of the IAG in 1936 – 1956 = Bull. géod. N. S. No 46, pp. 53 – 59, 1957.
57. Report on the Activity of the Study Group No 11. concerning the Geophysical Applications of the Gravity Anomalies = Bull. géod. N. S. No 46, pp. 60 – 64, 1957.
58. (U. A. Uotila-val): Some Recent Studies on Gravity Formulas = Contributions in Geophysics, In Honor of Beno Gutenberg, Pergamon Press, 1958.
59. (F. A. Vening-Meinesz-szel): The Earth and its gravity field. McGraw-Hill Co, New York, 1958.
60. Achievements and limitations of the gravimetric methods in geodesy = Deutsche Geod. Komm., Reihe A, Heft 32, 1959.
61. (With E. Niskanen, P. Kärki): Topographic-isostatic reduction maps for Europe and the North Atlantic in the Hayford zones 18 – 1 for the Airy-Heiskanen system, T = 30 km and 20 km = Publ. Isost. Inst. No 31, Helsinki 1959.
- 1960.
62. Finnish Geodetic Research, Public lecture at the XII. General Assembly of the IUGG in Helsinki = Helsinki 1960.
63. Die letzten Untersuchungen über die Gestalt der Erde = Sitzungsberichte d. Finn. Akad. Wiss. 1959. Helsinki 1960.
64. Latest Achievements of Physical Geodesy = Journ. Geophys. Research. Vol. 65, No 9, 1960.
65. Gravity Anomaly Field in High Elevations = Reports of the Inst. Geod. Photogr. Cartogr. No 12, Ohio State University, 1960.
66. Results obtained by the Columbus Group in the Determination of the Figure of the Earth and its Gravity Field = Bollettino di Geodesia, Anno XIX. No 4, 1960.
67. Problems and Achievements of the Physical Geodesy. Boletim da Univ. do Parana, Geodésia, No 1, Curitiba 1961.
68. (P. Kärki-vel és L. Kivioja-val): Topographic-isostatic reduction maps for the Worls for the Hayford zones 18 – 1, Airy-Heiskanen System, T = 30 km = Publ. Isost. Inst. No 35, Helsinki 1961.
- 1962.
69. On the Activity of the Isostatic Institute of the I. A. G. and of the World-wide Gravity Project of Columbus, Ohio, in Physical Geodesy = Bull. Géod. N. S. No 63, pp. 95 – 104, 1962.
70. Reduction Methods of Gravity Data Applied and Studied by the Columbus Group. Bull. Géod. N. S. No 63, pp. 53 – 55, 1962.
71. Is the Earth a Triaxial Ellipsoid? = Journ. Geophys. Research, Vol. 67, No 1, 1962.
72. Report on Gravimetric Computation of the Geoid and of the Gravity Anomaly Field and Related Quantities in high Elevations, presented at the XII Assembly of the IUGG = Rapports Généraux, Tome 21, 1962.
73. Some recent gravimetric studies on the Isostasy and the thickness of the Earth's Crust = Eötvös Loránd Geofiz. Intézet, Geofiz. Közl. X, pp. 79 – 89, 1962.
- 1963.
74. Die neuesten Erkenntnisse der physikalischen Geodäsie = Zeitschr. f. Verm. 88, pp. 283 – 294. 1963.
75. Activity of the Columbus Geodetic Group in Physical Geodesy since 1960 = Publ. Isost. Inst. No 41, Helsinki 1963.
76. Potentialities of Satellite Geodesy and Physical Geodesy. Proceedings of the First International Symposium on the Use of Artificial Satellites for Geodesy, held in Washington D. C., April 26 – 28, 1963.
77. Geodetic Standard Base Lines and the Dimensions of the Earth = Bollettino di Geodesia Anno XXII, No 4, pp. 451 – 468, 1963.
- 1964.
78. (With H. Moritz and Ivan Mueller): Research directed toward a Feasibility Study dealing with the Integration of Gravity Data = Reports of the Inst. Geod. Photogr. Cartogr. No 31, Ohio State University, 1964.
79. (With H. Moritz) Methods of Physical Geodesy = Reports of the Inst. Geod. Photogr. Cartogr. No 32, Ohio State University, 1964.
80. Present Problems of Physical Geodesy = Publ. Isost. Inst. No 49, Helsinki 1964.
- 1967.
81. (With Helmut Mortz): Physical Geodesy. W. H. Freeman & Co, San Francisco, 1967.

Készült a Geodeettinen Laitos (Finn Geodéziai Intézet) kiadványai alapján.

B. L.

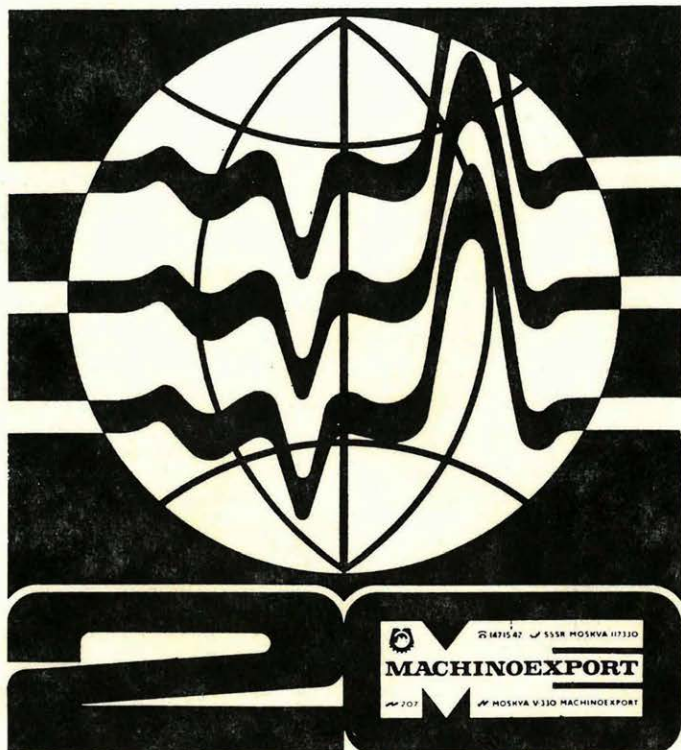
СОДЕРЖАНИЕ

<i>М. Тромбик, В. Зуберек</i> : Применение геофизических методов для решения некоторых проблем угольной промышленности и связанные с этим вопросы автоматизации исследований	65
<i>Я. Варга</i> : Интерпретация данных гк с учетом изменения диаметра скважины, состава бурового раствора и плотности горных пород с использованием ЭВМ ...	72
<i>Л. Морваи – Б. Виола</i> : Применение селективного ГГК в рудных скважинах	84
<i>М. Урман – Й. Пельцел – Г. Зейферт – Г. Кромпхольц</i> : Автоматический ультразвуковой зондаж	90
<i>Й. Шефара</i> : Интерпретация вертикальных границ плотности по карте аномалий поля силы тяжести с использованием ЭВМ	96
<i>И. Хас</i> : Трехмерная интерпретация гравитационных и геомагнитных аномалий	104
<i>Л. Хедьмеги – П. Варга</i> : Цифровая запись и обработка данных о земных приливах	112
<i>А. Мешко – И. Шульовски</i> : Сопоставление полосной фильтрации, проведенной в диапазонах частоты, времени и z	116
<i>В. А. Геисканен</i> : Селекционная библиография	126
Новости в обществе Венгерских Геофизиков	123, 125
Обсуждение книги и обзор журналов	71, 89, 111, 115

INHALTSVERZEICHNIS

<i>M. Trombik – V. Zuberek</i> : Anwendung geophysikalischer Methoden zur Lösung einiger Fragen der Kohlenindustrie und die damit zusammenhängenden Probleme der Erkundung	65
<i>J. Varga</i> : Maschinelle Interpretation von Gamma-Karottage-Daten, wobei die Änderungen des Bohrlochdiameters, des Bohrschlammes und der Gesteinsdichte in Betracht gezogen werden	72
<i>L. Morvai – B. Viola</i> : Anwendungen des selektiven Gamma-Gamma Verfahrens bei Erzkundungsbohrungen	84
<i>M. Uhlmann – G. Krompholz – G. Seifert – J. Pelzel</i> : Automatische Ultraschall-Bohrlochsonde	90
<i>J. Šefara</i> : Interpretation der vertikalen Dichtegrenzen von der Karte der Schwereanomalien mit Hilfe des Rechenautomaten	96
<i>I. Haáz</i> : Dreidimensionale Interpretation von Gravitations- und Erdmagnetischen-Anomalien	104
<i>L. Hegymegi – P. Varga</i> : Digitale Registrierung und Bearbeitung der Erdgezeiten	112
<i>A. Meskó – I. Szulyovszky</i> : Vergleich der Bandfilterung ausgeführt im Frequenz-Zeit und Z -Gebiet	116
<i>W. A. Heiskanen</i> : Ausgewählte Bibliographie seiner Arbeiten	126
Rezensionen und Presseschau	71, 89, 111, 115
Nachrichten der Gesellschaft	123, 125

A MACHINOEXPORT KÉT ÉVTIZEDE A VILÁGPIACON

A MACHINOEXPORT ajánlja:

A „POISZK-1-6/12-ASZM-OV” típusú kisméretű oszcillografikus és mágneses jelelőzítéssel dolgozó szeizmikus állomást.

- Érclelőhelyek kutatásához és mérnök-geológiai mérésekhez alkalmazható.
- A mágneses jelelőzítést analog formában hat azonos regisztráló csatorna segítségével, az oszcillografikus jelelőzítést tizenkét csatorna segítségével valósítja meg.
- Adatai:
 - a nyitott csatorna áteresztősávja 5–125 Hz
 - a csatorna érzékenysége 20 mm/mikrovolt
 - a szeizmikus jelelőzítés dinamikus sáv szélessége 26 dB
- Terepjáró gépkocsira szerelhető.